

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikáličích **Ludevít Fleischer** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

František Bárta.

Malá zpomínka.

Je to zajisté pro hudební literaturu českou bolestná rána, když některý její pěstovatel po dlouhém a mnohletém působení do hrobu sklesne; avšak rána tato jest *často-kráte* mnohem bolestnější, uchvátí-li nemilostný osud z kruhu našeho bohatě nadané talenty v rozkvětu jich mládí, o nichžto jsme se s jistotou nadíti mohli, že by byly jednou při zdokonalení svém a při dospělosti k okrase hudební literatury české sloužiti mohly. Kdož si při tom nezpomene na věhlasného Jos. *Slavíka*, jenž právě v čase tom, kdež celá Evropa s udivením zraky své naň obracela, v Pešti ducha svého vypustil? Kdož si neuvede v paměť znamenitého cellistu Josefa *Smrčka*, kterýž v 27. roku svého stáří uchvácen jest chladnou rukou smrti v Londýně, kdež mu nejskvělejší budoucnost a sláva kynula? Než, ptáme se dále! Co mohlo býti z českého tak záhy zesnulého flédisty *Paladiusa*, z nadaného cellisty a skladatele Alojse *Karla*, kdyby nebesa mladíkům těmto delší čas rozvinutí sil jejich byla popřála? To samé platí o mladém skladateli Frant. *Bártovi*, o němžto se zde několika slovy zmíniti chceme.

František Bárta narodil se r. 1834 v Radoštině, malé to vsi pod zámkem Sychrovským blíž Turnova. Byl syn tamnějšího učitele, jenž první začátky hudby synu svému položil. František opustil však záhy dům otcovský, by v Praze českou hlavní a reální školy navštěvoval. Absolvovav několik tříd reálky, oddal se, jsa přirozeným talentem mocně k tomu pobádán, zcela hudbě, studií úplně zanechav.

Nemaje dostatečných prostředků, aby se mohl v hudbě theoreticky důkladně vzdělati, byl vždy jen na své přirozené vlohy odkázán. Ve svých prázdných hodinách zanášel se čtením užitečných knih a komponováním.

První skladby jeho, které tiskem vyšly, byly dvě české písně: „*Holubice*“, slova od Ad. Heyduka s ilustrací od Petra Maixnera a „*Rychtářovic synek*“, píseň žertovná na slova M. Čacké, které r. 1858 co hudební příloha k „*Listům Humoristickým*“ vyšly. Mimo tyto uveřejnil redaktor těchto listů Bártovo „*Capriccio*“ pro piano v hudební příloze k „*Daliboru*.“

Právě když se Bártovy materiální okolnosti lepšiti počínaly, uchvátila ho nemoc v říjnu 1859, načež ve všeobecné Pražské nemocnici dne 12. listopadu 1859 zemřel.

Přátelé Bártovy chovají ještě mnoho pěkných skladeb jeho jak vokálních, tak instrumentálních v rukopisu; některé z nich však jsou ještě nedokončeny.

Skladby Bártovy, které tiskem nevyšly a u jeho přátel se nalézají, jsou následující :

- Deset písní českých* na slova Marie Čacké, které líbeznou prostotou vynikají a ještě z části nedohotoveny jsou.
- Více větších propracovaných ballad* a lyrických písní německých na slova od Göthe, Heine, Tempelteye. V nich jeví se bujará fantazie, myšlenky velkolepé a překvapující. Jsou též z části nedohotoveny.
- Několik dvojzpěvů* německých, skoro vesměs nedohotovných.
- Dvě velmi zajímavá duetta pro piano a housle.*
- Dva neb tři sbory* pro mužské hlasy.

Bártovy skladby vynikají vesměs neobyčejnou fantasií, vzletem, trefnou charakteristikou a původností. Jelikož se až dosud žádný nakladatel na skladby Bártovy nenašel, bylo by věru záhodno, aby naše „*Umělecká beseda*“ skladeb Bártových se ujala, a alespoň ty, které za výtečné uzná, veřejnosti podala.

Jindřich P—ch.

O vývinu sonaty.

Od polovice 18. století až k smrti Emanuela Bacha 1788, kdež sonata pravidelného a jejímu ponětí vyhovujícího tvaru dosáhla, počíná nová perioda. Literatura stala se zde bohatší. Faizst uvádí v celku 208 sonat od 35 skladatelů. Když již pro jednotlivé sady sonaty pravé formy se dopracovalo, bylo pak úlohou, celku z několika sad se skládajícímu, pravidelného tvaru dodati. Od té doby skládají se tyto sonaty pravidelně z několika sad. Tři sady tehdyž převládaly; výminkami byly sonaty s dvěma a čtyřmi sadami, v posledním ohledu objevuje se již menuet co druhá sada. Co se formy jednotlivé sady týče, podobá se formě sonat

Scarlattových, aneb je ještě více vyvinuta. Přicházejí již sady s druhou themou; avšak tato jest více pobočným kusem než protivou první témy. Není co do obsahu tak charakteristická, často jest i její existence pochybná; z té příčiny pochází kolísání v této periodě. Forma písně došla zde svého obohacení, svého rozšíření; avšak jen zevnějšího; neboť její vnitřní rozšíření přináší jí do formy rond. V této periodě přicházejí již sady s variacemi, z tanečních forem objevují se menuett a polonéz. Nejznačnější zjev této periody jest *Emanuel Bach*, vlastní to předchůdce Haydnův. Vedle něho dlužno jmenovati *Jana Kr. Bacha* a *Leopolda Mozarta*.

V sonátách *J. Kr. Bacha* jest oheň, rozmar, svěží lahoda a podobají se co do způsobu psaní Haydnovým a Mozartovým. V sonátách *Leop. Mozarta* domníváme se již slyšeti jeho slavného syna *Wolfganga*; prozrazují velkou podobnost co do ducha se sonátami jeho.

V dílech *Emanuele Bacha* jeví se všude jemnost, duchaplnost a vlnatost; ve všech spočívá svěžest, vzlet a cit ušlechtilý. Udali jsme svrchu, že je předchůdcem Haydnovým a on jest mu v skutku co se formy i co se obsahu děl jeho týče. Sonaty jeho mají vůbec *první sadu*, *andante* ve formě písně a *třetí sadu* a *Presto* ve formě *Ronda*. Spůsob Bachova psaní je nejvíce homofonní. Naznačili jsme již několika slovy obsah jeho děl; nyní podáme úsudek *Fr. Brendla* z výtečných jeho přednášek o dějepisu hudby. „*Em. Bach* zobrazil vlastního ducha a vlastní způsob cítění umělcova v příčnosti k minulosti stal se bezprostředně původcem novější instrumentální hudby, ano zakladatelem moderního směru hudebního umění, t. j. bezprostředním předchůdcem Haydnovým. Za jeho hlavní dílo považuje se „*Sonaty pro znalce a milovníky hudby*.“

Když se bylo *Emanuelem Bachem* pro formu sonat určitého principu dosáhlo, mohla nová a to nejkrasší, největší a nejbohatší epocha počnouti, epocha to Haydnova, Mozartova a Beethovenova. Jako Haydn ve všech hlavních družích instrumentální hudby, co genius epochu činící a dráhu klešticí, se objevuje (upomínáme na jeho symfonie a kvartetta), děkujeme mu též za jednoduchá klavírní sonata, za další rozvin co do formy i co do obsahu. Haydn pozvedl formu sonaty vůbec k vyššímu, bohatšímu organismu, dosáhl vyšší jednoty a vytvořil vyšší jednotný celek. Ve všech jeho hlavních sadách je také v skutku jednotné základní rozpoložení pevně a rozhodně vyznačeno. Avšak nikoliv jednotlivá sada vyniká touto jednotou; veškeré sady sonat tvoří jednotný, na určitém základním rozpoložení spočívající celek. Jaký jest však tento obsah, toto panující základní rozpoložení? Je to duch pln dětsko-naivní veselosti, je to čtveračivá hra žertu, utěšené myslí, je to šibalský humor, veselý rozmar, zkratka: jsou to ony stavy duševní, kteréž Haydnovu veškerou uměleckou bytost vyznačují, které veškerou jeho instrumentální hudbu, zvláště však jeho symfonie pronikají. Haydn je ve svém oboru tak rozmanitě nálezcivý, tak pln překypující geniálnosti, že místo mezi prvními skladateli zasluhuje, a kdož se jednou docela v obrovské výtvoře *L. Beethovena* vžil, obrátí se přec za čas k sonátám tatička Haydna, aby se z uměleckého vyobrazení svých vlastních dětinských

let poléšil a první ráj svého života znova ještě jedenkrát prožil.

Věrný nasledovatel Haydnův na poli sonaty byl *W. A. Mozart*.

(Pokračování.)

Memorandum ředitelův kostelní hudby a varhaníkův při městských patronátních kostelích Pražských.

Ličení, jaké jejich postavení a jaký stav musicæ sacrae v Praze.

Již několikrát a posléze dekretem vys. c. k. náměstnictví od 7. října 1856 č. 43.241 velmi těžké a nesnadné postavení ředitelův kostelní hudby a varhaníkův pod patronátem slavné městské rady Pražské jest uvažováno, a jak u slavné rady městské tak i u vyššího místa úplně uznáno.

Uznávajíc těsné poměry tyto, vys. náměstnictví ustanovilo tímž dekretem důchody ředitelův hudby kostelní při třech hlavních kostelích farních na 420 zl. r. č., při ostatních kostelích farních na 315 zl. r. č. ročně; ale důchody varhaníkův na 168 zl. r. č. a pokud se dotýče, na 126 zl. r. č. *prozatím na čas tehdejší drahoty a až do konečného upravení platů jejich*.

Ačkoliv toto zvýšení důchodů samo sebou nepatrné jest, přijali je přece ve vsí účtě podepsaní s nejvřelejšími díky hlavně proto, že v jmenovaném dekretu upravení platů našich *co do zásady* jest vysloveno a poukázáno k tomu, že *služící sem návrhy svého času k vyššímu místu předloženy býti mají*.

Avšak přes tuto vysokou přípověď, kterou znova oživeny jsou dlouholeté naděje naše, že velmi těžké postavení naše se zlepší, a že mnohonásobné oběti hmotné, kterých ve prospěch umění přinášíme, konečně přestanou; uplynulo opět *plných šest let*, aniž by oprávněné doufání naše bylo bývalo uskutečněno, ačkoliv poměry drahotní, už tehdaž velmi zlé, nejen se nezměnily, nýbrž spíše — jak každému povědomo — nyní již dosáhly výše takové, že nám jest naprosto nemožno, abychom sobě a rodinám svým z nynějšího skrovného příjmu svého opatřili aspoň nejpotřebnějších potřeb života. K tomu přicházejí ještě okolnosti, které nás co do odměny staví sotva do řady těch, kteří žijou *od denní mzdy*. Tento poslední skutek není snad třeba široce dokazovati.

Pohlédneme-li na přiloženou sub. A tabeli, v níž veškeré naše příjmy jednotlivě a na způsob vedení knih sestaveny jsou; pohlédneme-li na dnešní ceny veškeré potravy a všech k živobytí potřebných věcí, z nichž mnohé od oněch dob více než o polovičku vystoupily; povážíme-li dále, jaká jest nyní činže, jaká byla ještě před málo lety a jak skrovný máme příspěvek na byt: není třeba dalšího důkazu ve věci tak známé. Není tedy neskromnost, není společný prospěch, aneb neoprávněná dotíravost nepovážlivosti, *nýbrž nejtěžší nátlak okolností a povinnost zachování sama sebe*, smělují-li se nížeapsaní obrátiti úctivě pozornost na *uspořá-*

dání svých důchodů co do zásady u vyššího místa již vyslovené, ale dosud ještě jinak neprovedené, aby byly příjmy přiměřeny okolnostem časovým a drahotným i jejich namáhání, činíce ve vší uctivosti prosbu, aby ve smyslu naší zvlášť přiložené žádosti a ve srozumění s kompetentními v té věci orgány další jednání stran toho blahosklonně zavéstí ráčil.

Z četných, nepopíratelných důvodů, které za prosbu tuto mluví, dovolujeme si uvéstí tyto :

1. Podle svrchu uvedeného vys. dekretu těší se tohoto času toliko tři ředitelé hudby kostelní nejvyššímu ročnímu platu, obnášejícímu pouze 420 zl. r. č., kdežto ostatních sedm ředitelův dokonce jen 315 zl. r. č. ročního platu mají. A i tyto pranepatrné platy jsou naprosto mámivé, stojíce pouze na papíře. Ředitelé je sice dostávají skutečně z rozličných nadací a příjmův, avšak důchod tento, sám sebou již velmi nuzný, paralyzuje větším dílem vydání, na něž my ve vší úctě podepsaní jen velmi nedostatečných anebo dokonce žádných náhrad nedostáváme, tak že z toho k naší vlastní a k výživě našich rodin v nejlepší případě jen pranepatrná částka zbývá.

To patrně a zřejmě vysvítá z následujícího uvážení :

a) Na vokalisty ředitelů při hlavním farním kostele u sv. Mikuláše, jenž má vydržovati 6 zpěváků, jest vyměřeno 574 zl. 1 kr., při kostele Týnském a u sv. Jindřicha, rovněž na 6 zpěváků 378 zl. r. č., všem ostatním však na vydržování 4 chlapců zpěváků 252 zl. r. č. Připadá tedy na jednoho chlapce u sv. Mikuláše měsíčně toliko 7 zl. 97 $\frac{1}{2}$ kr., však při všech ostatních dokonce jen 5 zl. 25 k. r. č. na měsíc.

Částky tyto zdají se naprosto k víře nepodobny, považí-li se, že jest ředitel hudby kostelní zavázán, vokalistům za to nejen úplnou stravu, nýbrž i byt, světlo, palivo a prádlo dávatí, ano že mimo to vokalistu v hudbě cvičiti má a morálně povinen jest, dohlížeti na něj co do navštěvování školy a dalších jeho prospěchův.

Povážíme-li pak, že za vokalisty výhradně jen mladíci nejchudších rodičů se berou a že ředitel na ně od rodičů nejen ničeho na přilepšenou nedostává, nýbrž často ještě mnohému z nich z vlastního pomáhati musí: tož zajisté každý uzná, že náhrada 5 zl. 25 kr. a pokud se dotýče 7 zl. 97 $\frac{1}{2}$ kr. r. č. měsíčně na jednoho vokalistu, ani na polovici výloh za něj skutečně učiněných nestačí.

Vysvítá to zcela zřejmě, vypočteme-li výlohy tyto kus po kuse. Počítáme-li totiž na jednoho vokalistu denně jen velmi skrovně :

na snídani	6 kr.
na oběd	18 kr.
na večeři	6 kr.,

dohromady tedy 30 kr. r. č.,

anebo měsíčně po 30 dnech 9 zl., a tudíž na 4 vokalisty 36 zl. r. č., a počítáme-li k tomu na byt, světlo, palivo a prádlo za všechny 4 vokalisty dohromady měsíčně toliko 4 zl., činí to měsíčně zajisté velmi levně

počítanou částku za 4 vokalisty 40 zl. r. č., kdežto ředitel na ně dostává měsíčně toliko 21 zl. r. č.

Škoda, jež tím řediteli povstává a jež v též míře roste, čím více vokalistů jest povinen vydržovati, jest tedy patrná a nezbyvá řediteli ničeho, než *přisaditi* na vydržování svých vokalistů z vlastní kapsy *měsíčně nejméně 19 zl.*, kdežto on sám se vším všudy dohromady při hlavních kostelích jen 35 zl., při ostatních pak kostelích dokonce *jen 26 zl. 25 kr. r. č. měsíčního platu má*, v němž ostatně již jest *zahrnut příspěvek na byt a na školné.*

b) Podobně má se to i v jiném ohledu. *Na hudebníky, jiné zpěváky, struny a hudebniny* dostávají ředitelé hudby kostelní rozličné příspěvky, jež obnášejí nejvýše 212 zl. 31 kr. r. č. a nejméně 163 zl. 80 kr. r. č. ročně.

Jak nedostatečná i tato částka jest, má-li musica sacra farního kostela ve velkém městě svému vznešenému a nábožnému účelu vyhověti a ne pouhé vesnické hudbě se podobati, jest rovněž patrné, považíme-li potřebné obsazení kostelního orchestru jen na obyčejné neděle, kteréž jest asi takové, jak to v sestavení (příloha B. rubrika: „nynější obsazení kostelních kůrův“) naznačeno jest. Ale i odměny hudebníkům kostelním, jak ředitelům kostelní hudby dosud vyměřeny byly, v nynějších poměrech časových nedostačují. Měsíční plat 1 zl. 50 kr. až nejvýše 2 zl. r. č., jakýž toho času dostává první primarius, jenž přece má býti nejspolehlivějším hudebníkem, jest zajisté plat nad míru nedostatečný, i přišlo už tak daleko, že nejsme s to, získati v hudební Praze dovedného hudebníka, an tito nechtějí jinak než za dvojnásobný nynější plat přistoupiti. To vymáhá podle prostrannosti kostela (v příloze B. navrhovaný) náklad 547 až 739 zl. r. č., v čemž větší vydání na silnější orchestr o větších svátcích již zahrnuto jest. Srovnáme-li sumu těchto výloh s nejvyšším příspěvkem 212 zl. 31 kr. r. č. a s nejnižším 163 zl. 80 kr., kteréž ředitelé hudby kostelní na posvátnou hudbu na celý rok skutečně dostávají, vypadá i při tomto čísle značný schodek, a tento tedy týká se opět kapsy ředitelovy a to tím více, an již přestali v posledních letech docela ochotníci, jenž v dřívějších letech na kůry přicházeli, jelikož nyní každý za svůj výkon odměněn býti chce a poněvadž již též přestalo osvobození jich od školního platu, jakéhož se jim druhdy na základě vysvědčení od ředitelů hudby kostelní dostávalo, a začez největší část jich na kůry kostelní přicházeli.

Povážíme-li pak, že ředitelům hudby kostelní ze svrchu uvedených částek ještě hudebniny a struny kupovati jest, zdá se samo sebou býti patrné, že roční plat jejich ponejvíce ani na zapravení všech těchto nákladů resp. náhrad a obětí nestačí. Toto přichází nevyvratně na jevo, považíme-li ještě, že veškerí ředitelé hudby kostelní ještě před nedávnem mívali příbytky naturální v domech, jenž náležely kostelu, které však mimo u sv. Mikuláše, v Týně, u sv. Vojtěcha a u sv.

Petra za velmi skrovnou náhradu 105 zl. r. č. bez odkladu vykliditi museli, proto že z příbytků těch naděláno síní učebních.

Povážíme-li, že žádný z nich aspoň poněkud procházející byt pro svou rodinu a nejméně pro 4 vokalisty za balatku 105 zl. nemůže dostati, a to tím méně, poněvadž domácí velmi neradi ředitele hudby kostelní za nájemníky přijímají, proto že neustále hudební cvičení vytrhuje a ředitelé mnoho osob s sebou do bytu přijímati musí: jest zřejmo a patrné, že příjmy ředitelův hudby kostelní v pravdě jsou docela mámivé, illusorní a že skutečně na větším díle zadarmo, ano s patrnou škodou a pro pouhý titul slouží.

2. Avšak dejme i tomu, že ředitelé hudby kostelní ustanovený důchod svůj nezkrácený dostávají, a že by za svrchu vypočtená vydání náhradu obdrželi: i v této příznivé případnosti — což se však bohužel *jestě nikdy* nestalo — nebyl by dosavadní jejich roční důchod přiměřen ani mnohostrannému zaměstnání jejich z povinnosti úřadu, ani tomu, čeho se na řediteli hudby kostelní vůbec, ale jmenovitě na řediteli při farním kostele král. hlavního města Prahy právem žádati může a také skutečně žádá. Od nabytí kostelní skladby hudební až do ryzého skutečného provedení jest veliký krok.

(Pokračování.)

Leonardo da Vinci.

Povídka ze života umělce.

1. Sňatek.

Jednoho dne vstoupil mladý páže do komnaty Ludovíka Sforzy, onoho mocného, ačkoliv též bezprávého vladaře vévodství Milánského, a odevzdal mu list, jenž právě z Florence přibyl. Vévoda jej otevřel a brzy na to objevil se v jeho obličejí výraz posměchu a pochybnosti; na to obrátil se ke svým dvořanům a četl jim následující místa listu:

„V čase vojny dovedu užítí nových mašin, na př. mostů, děl, strojů k bombardování, malého dělstva; vše to jsou mé nálezy, jimiž se vše zpusťiti může; dovedu na pevná místa útokem hnati aneb je neužívanými ještě prostředky brániti; v časech míru provozuji malířství, sochařství, stavitelství a vodovody; vše, co se jen od smrtelníka žádati může.“

„Co soudíte o tomto vychloubačství, panové!“ tázal se s úsměchem vévoda.

„Že je to veliká drzost, o sobě tak mluvití,“ odvětil jeden z dvořanů.

„A že by tento nový Herkules nejdříve práce ty provést musel;“ doložil druhý.

„Však my jej s boží pomocí při nich uvidíme,“ řekl zase vévoda. „V několika dnech slavíme sňatek našeho rozmilého svatance a poručenice Jana Galeazza, vévody Milánského. Pište tedy tajemniku, pište tomu Florenčanu, tomu

Leonardu da Vinci, aby si pospíšil do našeho města přijíti; neboť uložím mu úkol pořadatele slavnosti sňatku.“

Několik dní později panovalo v Miláně veliké rozčilení. Největší část obyvatelstva pohybovala se rychle v ulicích, jiní zdržovali se na křížových cestách a na náměstích, všude veden byl hlučný hovor, všude zaznívala jména Jana Galeazza a Isabelly z Aragonie, jejichžto sňatek brzy slaven býti měl; k těmto jmenům přidružilo se také jméno Ludvíka Sforzy, jenž ještě vždy panoval, ačkoliv jeho svatanec Jan Galeazzo plnoletosti své dosáhl. Také mluvilo se o Florenčanu nedávno přichozím, o němž nejrozmanitější a mezi jiným také nejpodivnější pověsti kolovaly.

„Bude to snad nějaký zdobitel budov,“ pravila stará paní, která co do obleku nejnižší třídě náležeti se zdála; „praví se, že všechny čalounické práce v hlavním chrámě řídí.“

„Neřídí pouze čalouny,“ odvětil na to muž neúhledného, ano spíše podezřelého zevnějšku, jehož všichni jako proroka poslouchati se zdáli — „nýbrž vymaloval též dva překrásné kartóny, že jako flanderské čalouny vypadají.“

„Tedy je malířem,“ prohodila stará paní.

„Malířem!“ zvolalo mladé děvče. „Tedy nevíte, paní Vanino, že pan Leonardo da Vinci je maestrem, jenž včera svatební básně, jež se ke cti nevěsty zpívati budou, zkoušeti dal.“

„A on jest také básníkem,“ odvětil muž s tím podezřelým zhledem; neboť on složil texty k všem zpěvům; mimo to je on též výtečným stavitelem mostů, jelikož všechny průlivy a splavy, které nám ty nejkrasší vodopady tvoří, dle jeho plánů vyvedeny jsou; při tom může se i připojiti, že jest nejspanilejším rytířem italským herkulejskou silou nadaným, že jest výborným řečníkem, sochařem a jak se mi zdá, i trochu kouzelníkem.“

„Kouzelníkem!“ zvolali najednou všichni posluchači.“

„Důkazem toho jest, že v tom okamžení, kdež od našeho vévody sem povolán byl, právě se zanášel myšlénkou, aby chrám San Giovanni opět do pořádku přivedl.“

„Aniž by ho dříve rozboural?“

„Ovšem, aniž by nějakým kanonem hnul.“

„Jak to víte, Giacomo?“

„Můj syn je u dvora ve službě.“

„Co kuchtík?“

„Ano, co kuchtík, slečno Nino,“ odpověděl Giacomo jaksi uražen; „ale Nicolo je chytrý mladík, on si získal přízeň prvního pážete vévodova a tak se o všem dozví.“

„Tedy je vše, co nám zde vypravujete, holá pravda?“ tázala se Vanina.

Giacomo chtěl odpověděti; avšak byl přerušen náhlou tlačenicí; přibližovala se cvaletm právě tlupa rytířů, aby řady otevřeli. Radostné volání rozléhalo se se všech stran, když se tah kolem bral.

Brzy objevil se skutečně Carroccio, druh to Palladia, jehož nejprve Lombardové užívali a jež za veřejného hlasatele do vojny táhnoucího považovali. Carroccio byl nádherný vůz zlatem a aksamitovými čalouny zdobený a od býků podobnými čalouny okrášlených tažený. Stráž z 1500 vyvo-

lených vojnů od hlavy až k patě ozbrojených a bohatě ozdobené partizány nesoucích obklopovala jej; setníci a první důstojníci armády stáli v čele „Carroccia.“ Osm trubačů a několik kněží, titěž, kteří se opět na bojišti viděti mohli,

následovali jej. Uprostřed vozu vypínal se stožár, na němž praporec s hadem Viskontů v modrojasném poli připevněn byl; neboť znak přežil vyhaslou rodinu.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Divadlo.

V úterý dne 21. dubna provozovalo se v král. českém prozatimním divadle: „Skročení zlé ženy,“ veselohra ve 4 jednáních od Shakespeara, přeložena a pro české divadlo dle Deinhardsteina vzdělána od J. J. Kolára. — Ve čtvrtek dne 23. dubna: „Pražští studenti na prázdninách,“ obraz ze života se zpěvy ve 3 jednáních, dle Haffnera vzdělal J. S. Hudba od kapelního mistra F. Müllera. — V neděli dne 26. dubna ve prospěch slečny E. z Ehrenbergu: „Othello, mouchenín benátský,“ veliká zpěvohra ve 3 jednáních z vlašského přeložena od J. Chmelenského. Hudba od J. Rossiniho. První pohostinské vystoupení pana Herzoga od Olomúckého divadla. — V úterý dne 28. dubna: „Němá z Portiči,“ veliká zpěvohra v 5 jednáních z francouzského přeložena od J. Chmelenského. Hudba od Auberu. — Ve čtvrtek dne 30. dubna ponejprv: „Dvě šlechticů Veronských,“ veselohra v 5 jednáních od W. Shakespeare přeložil Fr. Doucha.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Budějovic, 17. dubna. (Koncert zpěv. spolku „Beseda.“) Když započaly letošního roku sbírky pro ubohé obyvatele v Rudohoří a Krkonoších, vyzvala městská rada oba zdejší zpěvácké spolky, by přispěly uspořádáním nějaké produkce k rozmnožení těchto dárků. Zpěvácký spolek „Beseda“ pozval zdejší Liedertafel k společnému účinkování, což tato však pod malichernými výmluvami odepřela a sama o sobě koncert uspořádala, domnívajíce se jednáním takovým přivést mladý náš spolek v rozpaky. V tom se však slavná Liedertafel brozně zmýlila a jenom sama sobě, ne však českému spolku tím ublížila. Poněvadž měla „Beseda“ tímto koncertem první své vystoupení oslaviti, požádáno p. J. Lukese a Přerhofa z Prahy, p. Jelínka, ředitele kůru a zpěvácký spolek z Vodňan o laskavé spoluúčinkování, což všickni ochotně přislíbili. V sobotu 11. dubna přijeli Pražští hosté a byli od spolku uvítáni a u obchodníka p. F. Stulíka ubytováni. V den koncertu 12. dubna jel výbor spolku Vodňanským zpěvákům vstříc a zdejší spolek zapěl při jich se bližení pěvecký pozdrav, načež se vše do Besedních místností odebralo, kde již vše k hostině přichystáno bylo. Tento den bylo město naše neobyčejně oživeno. Z Jindř. Hradce, Nových Hradů, Krumlova a jiných více méně vzdálených míst přijížděli hosté, by uslyšeli Pražany. Ač byly ceny míst náramně zvýšeny, bylo divadlo přec tak přeplněno, že se i v orchestru sedadla zříditi musela. V 7 hodin večer započal koncert ouverturou „Furianté“ od D. Webra, kterou městská hudba dobře provedla. Následoval pak proslov p. Chmelíkem pěkně přednesený, načež zpěv. spolek své heslo, pak sbor „Na Prahu“ od Veita tak zdařile zapěl, že opakován býti musel. Když p. Lukes na jeviště vstoupil, byl od obecenstva uvítán hřmotným potleskem a voláním slávy. Zapěl 4 národní písně tak krásně, že vše okouzlit. „Ženichovy radosti“ přednesené p. Přerhofem zbudily ohromný smích jakož i další 2 deklamovány, které přidal musel. Na to zahrál p. Jelínek Lipinského variace pro housle a přidal pak, když potlesku konce nebylo, ještě variace na píseň „Kde domov můj.“ Byli jsme překvapeni jeho krásným flageoiletem, znamenitou obratností a jistotou v dvoj- a trojhmatech. Poslední číslo 1. oddělení byl sbor „Cikáni“ od Vogla zpěv. spolkem ap. Lukesem v sólu překrásně provedené a muselo se opakovati. Druhé oddělení

započato opět městskou hudbou, výtečným provedením ouvertury „Dichter und Bauer.“ Sólo pro cello v této skladbě provedl p. Šrot, žák Pražského konservatoria a úd městské hudby výborně. Následovala pak deklamace „Strašné slovo“ p. Přerhofem a sbor „Kovářská“ našim spolkem výtečně a rázně proveden. Přednes tenorového sóla s doprovázením sboru „Růžinky stesk“ patřil k nejkrásnějším čísům programu. P. Přerhof deklamoval humoresku „Žena“ a přidal ještě 3 malé satyrky. Litovali jsme pouze, že nám p. Přerhof též některou pěknou báseň vážného obsahu nepřednesl. Předposledním číslem byly opět národní písně, jichž 5 zapěl p. Lukes, a zdálo se nám, že bychom tak výtečnému přednesu těchto perli věčně naslouchati chtěli. Dvojsbor „Láska“ byl od Vodňanského a našeho spolku společně proveden a taktéž i poslední sbor „Junáška“ od Jenka, oba sbory šly rázně a ušlechtilě. Tím měl býti koncert ukončen; an se však obecenstvo hnouti nechtělo a bouřlivým potleskem všechny spoluúčinkující vyvolávalo, vystoupil p. Lukes opět a zazpíval „Kde domov můj?“ Tu dosáhlo zanícení takového stupně, že celé shromáždění do zpěvu vpadlo a celou druhou sloku s sebou zpívalo. Bylo skoro 10 hodin, když jsme vycházeli z divadla, a vše pospíchalo do místností Besedy, kamž se i cizí hosté sešli. Statečný spolek Vodňanský počil shromáždění výtečným přednesem dvou různých sborů, načež po půl noci loučení nastalo. Druhý den provodilo několik údů spolku Pražské hosty na Hlubokou, by sobě prohlídli tamnější zámek knížecí; večer pak byla beseda, při níž se zpívalo, deklamovalo a tančilo až do rána. Dne 14. dubna nás pp. Lukes a Přerhof opustili, nechavše se zde dříve od p. Čurna fotografovati, tak že jest teď po jich podobiznách pravý shon a hned druhý den jich 80 prodáno bylo. — Že mladoucký náš spolek zpěvácký tak krásně úloze své dostal a tak slavně zvítězil, má hlavně co děkovati svému výtečnému řediteli zpěvu p. J. Procházkovi, po něm pak sbormistru p. J. Chmelíkovi, jakož i p. Eilovi, kterýž tenoristům ochotně nápomocen byl, konečně pak své vlastní vytrvalosti, dobré vůli a horlivosti, s kterouž cvičení svá posud odbýval. I v ohledu peněžitém byl výsledek koncertu velmi potěšitelný, an se po zapravení 192 zl. obnášejících výloh ještě 250 zl. 41 kr. r. č. pro nuzné horály odvedlo. Městská rada vyslovila spolku „Besedě“ lichotivým přípisem své díky za tuto podporu, žádajíc spolu i pro budoucnost ochotného přispění v podobných případech.

Z Hořovic, dne 23. dubna. (Zpěvácký spolek. — Beseda v Hostomicích.) Slavné náměstnictví království Českého zřízení zpěváckého spolku v Hořovicích v kratouckém času bez překážek povolilo, však ale nařídilo, aby se některé paragrafy předložených stanov opravily. Opravy ty týkají se ponejvíce věcí méně důležitých, a pročež vypracování předepsaných dodatkův spolkových stanov pouze výboru odevzdáno bylo, kterému náležet bude, svěřenou mu práci se vši pílí a rychlostí vykonati. Jak z těchto listů známo, odbýval zřizující se zpěvácký spolek Hostomický dne 20. dubna 1863 v páně Krásovu hostinci první besedu. Řízení též převzal velebný pan P. Patera, kaplan v Bozdědicích, jenžto v hudbě i ve zpěvu znamenitého vzdělání má. Počátek besedy stal se proslovem Jahnovým od p. Grafa zdařile předneseným. Kratičký obsah proslovu jest: „Buďte svorni a upevňujte občanskou svornost zpěvem i při zpěvu.“ Proslov

ten zajisté šťastně volen byl, a jsem přesvědčen, že se ním toužebně přání valné většiny pokročilého měšťanstva Hostomického dobrého nemine cílem. Uspořadatelé besedy totiž chtějí a pracují na tom, by mezi měšťanstvem panující revnivost, ježto je ve dva nepřátelské tábory rozdělila, navždy zapuzena a svornost, tato klidná míru páska jemu zase navracena byla. Hnedle bych se vlastního účele mého dopisu minul, neb chci o besedě v Hostomicích psáti, spouštím se do vypravování věci vedlejších, proč se vracím k besedě. Po proslovu následovala slavnostní ouvertura od Leutnera, která jakož i druhá ouvertura k zpěvohře „Skalní mlýn“ tak obratně a dokonale provozována byla, že potlesku obecenstva ani konce míti nechtělo. Mezi zpěvy vynikaly: „Tvé oči“ od Kavána, pak „Na jáře“ od Suchánka, prvnější slečnou Skřivanovou, poslednější slečnou Dichlovou přednášena. Sl. Dichlova zdá se výborné zpěvní vlohy míti, proč bylo by přáti, aby zpěv český pilně pěstovala. Velké pochvaly došel dvojzpěv od Procházky „Čech“, p. Grafem a p. Paterou přednešen, taktéž i píseň „Pravý Čech“ od Procházky, kterou p. Graf svým příjemným tenorem nadšeně přednášel. Divil jsem se tomu nemálo, že Hostomický zpěvácký spolek při prvním vystoupení Křížkovského sboru „Utonulá“ volil, přesvědčil jsem se však z mistrovského provedení téhož sboru, že spolek samé mistry čítá. Při sboru „Na Prahu“ od Veita zdá se mi, že trochu rychlé tempo volili. „České perle“, fantasii pro piano od Ed. Nápravníka vyvedl mladý Skřivan velmi dobře. Konečně mně jenom zbývá o deklamacích se zmíniti. Deklamace „Dobrá rada“, pak „Obrana krinoliny“ rozjařily přítomné hosty u veliké míře tak sice, že slíčné deklamatorčiny, sl. Greifova a sl. Peřinova v deklamování vícekrát potleskem přerušovány byly. Zvláště se líbila „Obrana krinoliny“, toto pestré vyobrazení tak zvaných buršův. Návštěva byla četná. Po besedě následovala taneční zábava, která až do rána trvala.

S.

Z Jilemnice. (Beseda zpěv. spolku.) Zdejší zpěv. spolek odbýval dne 19. dubna b. r. třetí besedu. Program byl následovní: I. oddělení. 1. Ouvertura z opery „La Marquise de Brinvilliers“ od Karafy. 2. Proslov. 3. „Kde je slavská domovina“, sbor od Wintra. 4. Píseň s doprovázením fisharmoniky. 5. „Šumí Labe“, sbor od Libanského. 6. Hymna večerní, sbor od Pecha. II. oddělení. 1. „Dluhy mít, krásná věc“, deklamace od Rubeše. 2. Kadryla z moravských národních písní od Hellera. 3. „Pozdravení pěvcovo“, sbor od Veita. 4. Směs písní pro fisharmoniku. 5. „Děvče, já ti udělám“, sbor od Procházky. 6. „Naprej“, sbor od Dav. Jenka. Ač pilnosti dosti vynaloženo, nedopadla beseda tato co do vyvedení jmenovaných kusů tak skvěle jak prvnější, což velkým dílem malé a nízké místnosti, v kterých tentokrát beseda odbývala býti musela, připočteno budiž. Přednešená ouvertura patrně nám dokázala, že naše hudba pilností ještě více dokázati s to jest, jen kdyby nebylo to „kdyby.“ — Proslov rázně přednešen p. F. K., došel uznání, jak také též od něho přednešené píseň s doprovázením fisharmoniky obecenstvo dílem dojmuly, dílem obveselily. Líbezná přednáška sl. Al. H. „Dluhy mít, krásná věc“ od Rubeše se velmi líbila, což se také přednášitelce hojným potleskem osvědčilo. Z přednešených sborů nejzdařileji provedeny byly Kadryla z moravských národních písní a „Děvče já ti udělám“, jakž také již opakovaný sbor „Naprej“, jsa dobře prostudován, rázně přednešen byl. Musím upozornit výkonné údy, obzvláště ony, kteří cvičení nevyhnutelně potřebují, na pilnější návštěvu hodin k cvičení; neb jen vynaloženou vlastní pilností lze se čemu přiučiti, a že se strany ředitelstva na snaze neschází, jsme přesvědčeni. Však hlavní věc, když něco obstáti má, jest svornost. Svorní buďte mezi sebou, a má-li kdo něco proti druhému, ať se podrobí soudu předsedy, vždyť tak strašný nebude. Když dílo naše zdařiti se má, musíme ruku v ruce předem jíti, neb:

„Svornost a mocný duch
činí divy jako bůh!“

a. l.

Kronika zpěváckých spolků.

* * * Blatenský zpěv. spolek „Úslavan“ uspořádá dne 3. května 1863 v sále „u bílého lva“ májovou zábavu. Program: 1. Kouzelná flétna, ouvertura od Mozarta. 2. „Kalina“, sbor od Vašáka. 3. „Výrok bohyně“, deklamace od Vl. Růžičkové. 4. Žárlivý basař, čtvero zpěv od J. L. Zvonaře. 5. „Na horách“, píseň od Kollera. 6. Quintett od Hänsla. 7. Deklamace bez rukavice od Ant. Štraucha. 8. „Má vlast“, čtvero zpěv ženský. 9. „Hlas zvonků“, duett pro tenor a violončel od Procha. 10. „Na Vltavu“, čtvero zpěv od Vogla. 11. „Kde's hvězdo má?“ píseň od Jelena. 12. „Píseň při draní“, sbor od Horáka. Čistý výnos jest určen k dobročinnému účelu.

* * * Zpěvácký spolek Ledčský uspořádá dne 3. května 1863 v hostinci na poště pěveckou a hudební akademii, jejížto čistý výnos věnován jest pro chudé žáky v Ledči. Program: 1. Čtverylka od F. Hellera. 2. „Dožij, dopij“, od J. Bergmanna. 3. Deklamace. 4. „Šumí Labe“ od Zvonaře. 5. „Touha lásky“ od Nesvadby. 6. Deklamace. 7. Dvojsbor od Nápravníka. 8. Quodlibet od Zvonaře.

* * * Novozřízený spolek zpěvácký v Hnojicích na Moravě bude odbývati dne 3. května besedu slovanskou v místnostech tamnějšího hostince p. Švancera.

* * * Mělnický zpěvácký spolek odbýval dne 19. t. m. pěveckou zábavu, která velmi dobře vypadla a o dobré volbě hudebního kusu svědčila.

Z Prahy.

— Koncertní beseda, kterouž p. Barák ve středu dne 22. dubna v sále na Žofíně uspořádal, měla hlavně své těžiště v písních, z nichžto nejvíce národní převládaly. Pan Vecko zpíval Smolíkovi píseň „Poupě a děvče“ jakož i některé národní s přiměřeným výrazem a došel hlučné pochvaly. Pan Schwarz osvědčil přednesem Hostýnských písní od H. Vojáků, že vnikl do tajin těchto zádušných zpěvů; zpíval je s nelíceným a vřelým citem, a zbudil všestranného ohlasu. Palmy vítězství dosáhla roztomilá polská pěvkyně sl. Hel. Zawiszanka, kteráž mazurku od K. Lubomířského, pak píseň „Czarne oczy“ od St. a konečně české národní píseň zpívala. Přednes její byl v každém ohledu dokonalý, cituplný a byl takovým hromovým potleskem sprovázen, že sl. Zawiszanka ještě několik písní českých přidati musela. Pak Th. Tomáše k, úd orchestru prozatimního českého divadla, přednášel na housle „Upomínka na Varšavu“, skladbu to od M. Hausera cituplně a něžně, a pan Bed. Smetana provedl na piano nocturnu od Chopina a svou pieču „Upomínku na vlast“ s obvyklou virtuositou. Mimo tyto deklamovala pí. El. Pešková báseň „Rybička“ od Mickiewicze. Začátek a konec koncertní této besedy tvořily sbory „Naše řeky“ od Vogla a polský zajímavý, obratně zosnovaný sbor „Weselo žegłujmy“ od W. Zaleňského, které slušně provedeny byly. Návštěva byla dosti četná a výsledek velmi příznivý. —r—r.

— Třetí zábava Hlaholu (ročník druhý), kteráž se v sále na Žofíně v pátek dne 24. dubna odbývala, těšila se z velké návštěvy a pěkného výsledku. Zábava započala sborem „Tři věnce“ od V. H. Veita. Skladba tato pochází, nemýlíme-li se, z mladších Veitových a je jaksí mdlá, nevynikající žádnou značnou rozmanitostí. Velké pochvaly došel za to uměle zosnovaný a efektní, žertovný sbor „Pocestný“ od Jos. Leop. Zvonaře, jakož i staročeské píseň: „Uslyšel jsi modlitby, Pane“, ze 17. století a „Chválu vzdejme“ z dob Karla IV. od J. L. Zvonaře pro sbor upravené. Neméně líbil se Vašákův nyní právě 30 let starý sbor humoristický „Radostné cestování“, jenž v nejnovějším čase důstojného soka v sboru na táž slova od Nápravníka obdržel. Zádumčivý sbor „Zrušení slibu“ od Ed. Nápravníka pojat a podán jest

v duchu národním a nemnul se účinku. Zajímavé a rázné sbory „Zpěv český“ od Karla Slavíka a „Naše probuzení“ od Lud. Procházký byly s pochvalou přijaty. Mimo tyto slyšeli jsme Vojáckovu píseň se sborem „Sláva,“ v nížto tenorové sólo p. L. Lukes výborně přednesl. Skladba tato se při dobrém provedení dobře vyjímá, a pěkný účinek zaručuje. Pan Lukes zpíval mimo to některé národní písně a Smolíkovou „Poupě a Růže,“ z nichžto národními písněmi jak obyčejně velkou sensaci zbudil. Sl. Macháčková zapěla zdařilou Zvonarovou píseň „Otčina“ a jednu žertovnou od Al. Jelena; vzala však první píseň v příliš pozvolném tempu, což jí na ujmu bylo. Sl. Píšova hrála na piano pieču od Chopina s duchem a velkou obratností, začez se jí velké pochvaly dostalo. Paní Pešková deklamovala s obvyklou jí rutinou. Provedení sborů bylo dokonale přiměřeno.

— Hudební odbor umělecké besedy odbýval v pondělí dne 20. dubna svou týdenní schůzi, v nížto se mimo jiné hlavně o domácím řádu hudebního odboru rokovalo. Stanovy od výboru vypracované byly až na dva odstavce většinou hlasů přijaty. První z odstavců, jenž živější debaty vyvolal, zněl takto: „Do výboru hudebního odboru může jen ten volen býti, jenž se v hudebním umění veřejně osvědčil. Proti odstavci tomuto mluvil p. Em. Meliš naléhaje na to, aby se odstavec tento zcela vynesal, a odůvodnil návrh svůj as takto: Pánové! drže se zásady „Stejná břemena, stejná práva,“ mám za to, že každý, jenž co člen do hudebního odboru přijat jest, a svůj roční příspěvek zapraví, také do výboru volen býti může. Odstavcem tímto uložili bychom si pouta, která by při volbě výboru nemála našemu odboru na škodu býti mohla, což tuto dvěma příklady osvětliti chci. Dejme tomu, panové! že by se v našem odboru muž nalézal, jenž by všestrannými vědomostmi veškeré hudební theorie vynikal, kterýžby ale bohužel, ještě se nebyl veřejně osvědčil buď vydáním theoretických děl neb skladeb; co soudíte, pánové, nebylo by to ku škodě našeho odboru, kdyby takový muž do výboru volen býti nemohl? Dejme ale tomu, že bychom v odboru svém měli umělce, jenžby se v hudebním umění veřejně se skvělým úspěchem osvědčil, avšak jenžby jen zřídka kdy — snad i jen dvakrát za rok — schůze naše navštěvoval a tedy jen velmi málo o náš odbor dbal, co říkáte, nebylo by to našemu odboru na velkou ujmu, kdybychom umělce tohoto, nemajíce právě v odboru svém více než čtvero mužů v hudebním umění veřejně osvědčených, do výboru voliti museli? Jsem ujistěn, že i bez odstavce tohoto, jenž obmezuje vůli a volbu naši, každý z nás bude do výboru voliti takové muže, kteří v něm prospěšně a k zdaru našeho odboru účinkovati mohou a budou; neboť zajisté padne vždy volba na ty, jižto požívají úplné naší důvěry. Z té příčiny navrhuji, aby se odstavec tento z domácího řádu našeho zcela vypustil. Pro návrh p. Melišův mluvil též p. Jind. Böhm, poukazuje mimo jiné také k tomu, že by odstavec tento byl odboru našeho nedůstojný. V tomtéž smyslu vyjádřil se též p. Jos. Förster. Při hlasování přijat jest návrh Melišův znamenitou většinou hlasů a odstavec odpadl. Druhý od výboru navržený odstavec, o němž se též debatovalo, byl tento: Kdo by se z členů hudebního odboru, kteří jsou hudebníci výkonní, po třikráte v koncertech neb akademích od umělecké jednoty uspořádaných nezúčastnil a jsa od výboru k tomu vyzván se neospravedlnil, ztratí právo hlasování a rokování. P. Meliš navrhoval, aby se konec tohoto odstavce jinak stylisoval, poněvadž ten, kdo právo hlasování a rokování pozbyde, též fakticky údem býti přestává a pravil, aby se místo „ztratí právo atd.“ stylisovalo: považuje se, že z hudebního odboru vystoupl. Pro změnu tu vyslovili se též p. Jind. Böhm a p. Jos. Förster, načež téměř jednohlasně přijato jest. Druhý předmět rokování bylo memorandum, které hudební odbor intendantu českého divadla, p. dr. L. Riegrovi, za tou příčinou odeslati se usta-

novil, aby při propachtování českého divadla zřetel brán byl k oněm kompetentům, kteří by naši operu na vyšší stupeň povznéstí dovedli. Memorandum zní takto:

Slovutný pane!

Po dlouhém a trapném čekání vešla „Beseda umělecká“ v život. Z velkého posud úcastenství v uměleckých kruzích lze se nadíti, že v krátkém čase v ní se soustředí veškerý život umělecký, a co jednotlivcům doposud nelze toho dosíci, bohda spojené síly dokáží.

Hudebnímu odboru pak zvláštní bude úlohou, všemožným svým vlivem působiti k tomu, aby smutné ještě naše poměry domácího umění, které bohužel až posud nižádného upřímného ochrance nemělo, obrátily se k lepšímu a k oné výši dospěly, na které bychom na rovni stáli s národy pokročilejšími.

Značný počet hudebníků českých osvědčil se býti schopným a povoláním, aby skoro ve všech odvětvích hudebního umění vyniknul, jen dramatická musa u nás vždy truchliti musela, a jak se poměry posud mají, sotva by jí vzešly lepší časy.

Jaké důležitosti právě opera ve vývoji hudebního umění nabývá, dokazuje dějepis všech vzdělanějších národů; v ní skládali své myšlenky nejmohutnější duchové, a nejčelnější mužové jí byli pěstouny.

Bohužel, že naše poměry vůbec nebyly dle toho, aby se umění našemu dobře darilo, a nejméně naší opěře domácí, kteráž jsouc předmětem více jen všeliké zřetelnosti, posud nižádného směru uměleckého nejevila. K tomu především třeba, by vedení její bylo duchem uměleckým proniknuto, by repertoire nebyl pouze nahodilý, by vedle klasických děl jiných národův přec úplně se nezapomínalo na dosti četné, krásné výtvořiny musy slovanské.

Budoucí naše opera musí býti skutečně uměleckým ústavem, má-li se domoci vyššího stupně, a vzorným učilištěm, v němž se mladší naše síly mohou v určitém směru vzdělávati. Kdyby v čele takového ústavu stál pak skutečně muž, jenž celou duší oddán jsa umění a národu svému, by byl s to, svou snahou a činností vyvolati novou, utěšenější dobu; pak by se i u nás, jak to všude jinde bývalo, soustředily kol takového ústavu veškeré naše síly hudební a z umělecké také vzájemnosti vždy vzešel pokrok.

Při nastávající změně našich divadelních poměrů naskytuje se nyní nejvhodnější příležitost, opěře naší zjednati uměleckého základu, a artistické její řízení odevzdati rukoum takovým, v kterýchž se zdaru a pokroku skutečně držeti a ku cti našeho národa vyvinouti může.

Neosobujem si nikterak, býti někomu snad přímluvčím, aniž nás vede nějaký důvod strannický, jelikož Vám, slovutný pane, tímto podáváme jednosvorný náhled celého odboru hudebního, kterýž by tomuto spisu veliký počet podpisů připojiti mohl.

Skládajíce úplnou důvěru v hlubokou Vaši znalost uměleckých poměrů, a přesvědčení jsouce, že rozhodnutí nad budoucím stavem naší opery spočívá v nejlepších rukou: pokládali jsme předce za svou povinnost, bychom z „Besedy umělecké“ našeho hlasu k Vám, slovutný pane, pozdvihli, jakož jsme i tou myšlenkou vedeni byli, že neprijdeme v nevhod, vyslovíme-li Vám, slovutný pane, náhled, jakýž panuje jednotně v uměleckých našich kruzích.

V Praze, 20. dubna 1863.

Z hudebního odboru „Besedy umělecké.“

— Umělecká beseda. Ve schůzi právního výboru ve středu dne 22. dubna bylo oznámeno, že majitel slavného obrazu Lessingova „Hus“ pan Sachse se uvolil obraz ten v Praze v červnu po celý měsíc pod dohlídkou umělecké besedy vystavit, která se vedle německých programů p. Sachse o tomto obrazu též o české programy postará. Dle dřívějších protokolů uzavřeno, že hudební odbor, maje pana Smetanu v čele, postará se o církevní hudební oslavení slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje a že veškerí členové besedy podělení budou ještě během roku praemií ze čtyř illustrovaných národních pi-

sní sestávající. Dále usnešeno, že se v sále na Střeleckém ostrově zařídí prozatímní čítárna. Stran uzavření o provedení praemie sešli se výborové všech odborů v sobotu dne 25. dubna na Střeleckém ostrově k společné poradě.

— Přijímání chovanců do zpěv. školy konservatoria. Ředitelství jednoty k podporování hudby v Čechách oznamuje tímto, že se letošního roku poznovu přijímají chovanci do školy zpěvácké konservatoria, která dle stávajícího zřízení rozpadá se na dva oddíly — ve školu koncertní a operní, a do nížto chovanci mužského i ženského pohlaví se přijímají, jichžto počet ale obmezen jest toliko na 10 osob. Nejprve přijímá se chovanec do školy koncertové, kde se vyučuje zpěvu, nauce o harmonii, průvodu na piano, a z té školy teprv, ne dříve ale, než po uplynutí aspoň prvního pololetí, mohou žáci, kteří oddati se hodlají divadlu a dokázali, že mají k tomu hlas způsobilý, jakož i vůbec potřebné schopnosti, přestoupiti do školy operní, kdežto se dle poměru svého vzdělání 2 neb 3 roky vyučují ve zpěvu dramatickém, v prosodii německé, přednášení a mimice, v dějepisu hudby a v řeči vlašské. Chovanci přijímají se prozatím na 8 neděl a teprva když v tom čase byli dokázali schopnosti a pokroky náležité jsou přijmuti skutečně a následuje pak zápis jejich či imatrikulace. Dle §. 49. musí, kdo chce do školy zpěvácké přijat býti, se vykázati: 1. Že má hlas fysicky dokonale vyvinutý. 2. Dobrý hudební sluch. 3. Dostatečnou přípravu hudební, že lze s důvěrou očekávati od něho zdárných pokroků. 4. Že je úplně zdrav i dle zevnějšíku těla svého způsobilý k veřejnému vystoupení. 5. O přiměřeném jeho stáří a poměru dostatečném vzdělání v začátcích literárního umění. Jenom při neobyčejné přípravě nebo výborných a zjevných vlohách pro hudbu a zpěv může se jeden nebo druhý z uvedených požadavků prominouti, jakož i promeškání lhůty k přihlášení se doleji ustanovené. Žádosti o přijmutí mají nejdéle do 15. července b. r. býti zadány pod nápisem: Ředitelstvu pražského konservatoria v Praze, Staré město č. 234. — Příložený býti mají list křestní a očkovací, pak vysvědčení školní nebo i jiné o vlastnostech svrchu uvedených, jakož i zřejmě musí býti uvedeno, že je celý čas vyučování dokonale postaráno o všeliké potřeby chovancovy, a příložen o tom právně platný revers, jakož i v hotovosti potřebná kauce 80 zl. r. č., která se svým časem zase vrátí. Po čtrnácti dnech po uplynulé lhůtě k přihlášení-se má každý žadatel buď osobně anebo někým jiným v žádosti oznámeným, ohlásiti se o výsledek žádosti své v kanceláři ústavu čís. 234—I., kdež také obdržeti lze návod o veškerém zřízení ústavu za 14 kr. r. č. Bližší zprávu o zřízení zpěvácké školy konservatorské možná obdržeti buď ústně anebo na listy frankované od ředitele ústavu p. J. F. Kittla, Staré město, čís. 327, od adjunkta při ústavu pana profesora Grosse, Staré město čís. 24 anebo od profesora vyššího zpěvu p. Gordigianiho čís. 224—II.

— Výbor k uspořádání tisícileté slavnosti zavedení křesťanství na Moravě již se sestavil a usnesl se na následujícím:

K uskutečnění a uspořádání této slavnosti, která odbývá se má na Velehradě, posvátném tomto místě prvního a hlavního působení našich svatých blabověstů, Cyrilla a Methoděje, sestoupil se před nedávnem znamenitý počet mužů vlasteneckých z rozličných končin naší Moravy ku společné poradě. Jednohlasně téměř usnesli se na tom, aby předně slavnost, o které jest řeč, se odbývala zvlášť a odděleně od slavnosti v měsíci červenci čistě církevní, čili od pouti, a to ku konci měsíce srpna, poněvadž přijetí křesťanství od našich předků nemělo vliv na stránku pouze náboženskou u národa našeho, nýbrž na veškeré jeho duševní vyvinutí a na vzdělanost národní vůbec,

ano náboženství u národů vzdělaných kořenem jest všeho vědění a umění lidského.

Slavnost řečená trvati má dva dni, které se určitě teprv později ustanoví a od výboru ku řízení celé této záležitosti zvoleného uveřejní. Dle hlavního naznačení má tato slavnost sestávati:

1. z velké mše svaté, při kteréž vážná hudba kostelní provozovati se bude;
2. z velkého koncertu, provozovaného od zpěváků rozličných spolků zpěváckých ku slavnosti zavítavších pod vedením zdejšího spolku zpěváckého a jeho ředitele v. p. Křížkovského, kterémužto spolku vůbec řízení umělecké stránky celé slavnosti svěřeno bude;
3. z výletu na blízký hrad Buchlov;
4. konečně z besedy, při kteréž se provozovati mají skladby druhu lehčího a zábavného.

K oslavení náležitěmu již podotknutého koncertu má se předněti proslov, na jehožto vypracování bude vypsána slušná cena.

Výbor vyvolený dílem z údů venkovských, na blízko Velehradu bydlících (pp. dr. Šrom, prof. Deml, Krist. Příza, Fr. Müller, Chvalcovský a j.), dílem brněnských, mezi kterými někteří údové zpěváckého spolku (pp. Křížkovský, dr. Pražák, dr. Mathon, Průdek a j.) vyvolil opět ze svého středu pro běžné řízení všech ku slavnosti se vztahujících záležitostí ředitelstvo, za jehož prvního starostu, když p. dr. Pražák pro mnohé své zaměstnání a své časté vzdálení z Brna úrad tento na se přijmouti nemohl, jest zvolen p. Krist. Příza, statkář a továrník dílem v Olomouci, dílem v Brně bydlící, za druhého předsedu pro nepřítomnost prvního p. ředitel škol reálních dr. Mathon, za jednatele p. Průdek, obchodník s vínem, a za pokladníka p. dr. Vašátko v kanceláři p. dr. Pražáka, což se všecko již náležitě J. Ex. p. místodržiteli oznámilo. K jmenovanému ředitelstvu nechť se zašlou všecky dotazy, ježto k nadzminěné slavnosti se vztahují.

— Výbor slovanské Besedy Olomúcké bude odbývati měsíční schůzi pro květen v pondělí dne 4. května, k níž se údové výboru jak zdejší tak venkovští zvou. Mimo jiné ustanoví se v poradě výborové den, v kterémž se má odbývati vycházka pro zábavu do okolí se strany údův Besedy a jich rodin během měsíce května.

— Slečna Rosa d'Or koncertuje ještě dosud v Pruském Slezsku. Dne 27. dubna uspořádala koncert svůj v Neumarktu, dne 28. t. m. v Steinavě a bude dne 30. dubna ve Wohlinu a dne 2. května v Lübenu koncertovati.

— Ředitel kůru v chrámě u sv. Haštala p. Vodrhánek zemřel v pátek dne 24. dubna a byl dne 27. t. m. pochován. Jeho místo zastává nyní p. Vác. Proška. P. Vodrhánek zanášel se také mnoho komponováním, zvláště skladeb kostelních, které však jak nám praveno, ceny do sebe nemají.

Hudební literatura. Pan Vojtěch Bláha vydal nákladem svým píseň ke mši svaté „Důvěra v Boha“, slova od Jana Jandy s průvodem varhan. Píseň tuto jednoduchou však slovům úplně přiměřenou lze dostati za 20 kr. u skladatele p. Bláhy (bydlí v Mariánské ulici „u Turků“, čís. 920). Kdo pět exemplářů odebere, obdrží šestý návdavkem.

Obzor umělecký.

= Na pomník Fr. Schuberta, znamenitého skladatele písní ve Vídni, sešlo se až dosud 10.500 zl. r. č.

= Skladatel opery Marty p. Flottow, jenž 7 let úrad intendanta vévodského dvorního divadla spravoval, složil ho nyní a odebere se do Paříže.

= Hector Berlioz nachází se nyní ve Výmaru, kdež se jeho opera „Beatrice a Benedict“ provozovati bude.